

'Een prachtige roman over
verloren en hervonden liefdes.'

Celeste Ng

Vogels op de wind

KARISSA CHEN

Vogels op de wind

KARISSA CHEN

Vogels op de wind

Roman

Vertaald door Paul van der Lecq
en Ineke Lenting

Wereldbibliotheek

Oorspronkelijke titel *Homeseeking*. G.P. Putnam's Sons, imprint van Penguin
Random House LLC, New York
© 2025 Karissa Chen
© 2025 Nederlandse vertaling Paul van der Lecq en Ineke Lenting /
Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm
of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining
van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

*All rights are reserved, including those for text and data mining,
AI training and similar technologies.*

Omslagontwerp Daniel Brount
Omslagillustratie © Kailey Whitman
Omslagbewerking bij Barbara
Foto auteur © Ernie Chang

NUR 302

ISBN 9789046830826

www.wereldbibliotheek.nl

Wereldbibliotheek maakt deel uit van Park Uitgevers

Voor mijn grootouders

Henry 陸海林, Eileen 康秋季, Larry 陳隆寶 en Chi-Yen 張笄翊,
die overal waar ze liefhadden hun huis mee naartoe droegen

Een aantekening over taal

Een van de problemen waar je mee te maken krijgt als je een Engelstalige roman schrijft over de Chinese en Taiwanese diaspora, is dat je een manier moet zien te vinden om recht te doen aan de uiteenlopende Chinese talen die in de diverse regio's (en soms zelfs binnen die regio's) gesproken worden. Omdat het Chinese schrift bestaat uit representatieve (in plaats van fonetische) symbolen, kan een en hetzelfde geschreven woord op allerlei manieren worden uitgesproken, afhankelijk van de taal die de spreker hanteert. Dat geldt ook voor namen. Omdat mijn personages in streken komen waar uiteenlopende Chinese talen worden gesproken, wilde ik dat omschakelen van de ene taal op de andere goed weergeven. Als gevolg daarvan kan op talloze manieren naar die personages worden verwezen en het kan er zelfs toe leiden dat ze in verschillende periodes en omstandigheden ook anders over zichzelf gaan denken. Omdat de personages door de tijd heen van naam veranderen, zijn de hoofdstukken in dit boek dan ook niet naar hen genoemd.

Een scherpzinnig lezer zal ook inzien dat het verhaal vanuit wisselend perspectief wordt beschreven, waarbij het verhaal van Suchi met de tijd meegaat, terwijl het verhaal van Howard in de tijd teruggaat, een enkele uitzondering daargelaten.

Het Mandarijn wordt voornamelijk weergegeven in het pinyin, hoewel daar ook geregeld van wordt afgeweken, vooral in de passages die op Taiwan spelen of in het geval van een traditionele transcriptie (zoals 'Chiang Kai-shek'). Andere Chinese talen worden weergegeven in een combinatie van geaccepteerde transliteraties en mijn eigen idee over hoe bepaalde woorden worden uitgesproken.

Voor veel mensen op deze wereld is het leren van meer dan één taal pure noodzaak, vanwege migratie of eenvoudig omdat de omringende cultuur geglobaliseerd is en hun overleving daarvan afhangt. Die meer-

taligheid doet een beroep op je vermogen om je aan te passen en uitdagingen aan te gaan, en voor veel immigranten behoort ze tot de moeilijkste, tot nederigheid stemmende en ongemakkelijkste aspecten van hun komst naar een ander land. Als jij, lezer, daarvan in de war raakt, hoop ik dat je het niet opgeeft, maar jezelf probeert voor te stellen hoe het is voor degenen die daar dagelijks mee te stellen hebben en dan doorzetten.

那些消逝了的歲月，彷彿隔著一塊 積著灰塵的玻璃，看得到，
抓不著。

他一直在懷念著過去的一切。如果他能衝破那塊積著灰塵的玻
璃，他會走回早已消逝的歲月。

— 花樣年華 (根據劉以鬯的《對倒》改編的)

Alsof hij door een bestofte vensterruit keek, kon hij die voorbije
jaren zien, maar zonder ze te kunnen aanraken. Hij verlangde terug
naar alles wat ooit gebeurd was. Kon hij maar door die bestofte ruit
heen breken om de jaren terug te halen die sinds lang vervlogen
waren.

– *In the Mood for Love*

(citaat gebaseerd op *Intersection* van Liu Yichang)

「世鈞，我們回不去了。」

— 張愛玲《半生緣》

‘Er is geen weg terug, Shijun.’

– Eileen Chang, *De liefde van een half leven*

(vertaald door Silvia Marijnissen)

OUVERTURE

April 1947

Shanghai

In de laatste violetkleurige minuten van de voorbijgaande nacht ontwaakt de *longtang*.

De vertrouwde buurtsymfonie wordt ingezet door de komst van de man met zijn strontkar, het geratel daarvan over de hobbelige keien, het geklingel van zijn bel. Met een zompige zwiep leegt hij de emmers die voor de identieke deuren staan en in het voorbijgaan zingt hij een lied. In zijn kielzog klinkt het gekraak van trapjes en scharnieren; vrouwen werpen een blik in de steegjes en halen hun omgedraaide nachtemmers weer naar binnen. Op hun hurken spoelen ze de drab uit de houten vaten: het getik van bamboestokken, het gerammel van hengsels, het geklok en gespetter van water op de binnenplaatsen. Tegen de tijd dat ze daarmee klaar zijn, is de suikerpapverkoopster verschenen en terwijl ze haar kar voor zich uit duwt, prijst ze op zangerige toon haar koopwaar aan. Later zullen anderen zich daarbij aansluiten: de verkoper van thee-eieren, de venter in perensiroopsnoep, de handelaren in groente en rijst, elk met hun eigen toepasselijk lied. Maar voor nu klinkt alleen haar eenzame roep door de steegjes van Sifo Li.

Ze passeert de *shikumen* van de familie Zhang, het zesde huis op rij. Daarbinnen, op de eerste verdieping, ligt de zestienjarige Suchi onrustig te slapen, na urenlang te hebben gehuild, met haar tengere armen en benen verstrikt in het dunne katoenen laken terwijl haar zweet het matras in sijpelt. Ze is in een angstdroom verzonken waarin ze niet meer door Haiwen herkend wordt. Haar wimpers worden omrand door een dun korstje gedroogde tranen.

Naast haar ligt de oudste van de twee dochters, Sulan, die nog maar een uur geleden het huis is binnengeglipt. Haar huid is klam, ruikt naar nicotine, alcohol en zweet. Ze slaapt rustig, droomt dat ze danst in een mooie jurk van paarse taf en zijde, arm in arm met Yizhen, haar beste vriendin.

In de kamer daarboven ligt haar vader Li'oe, die de slaap niet kan vatten en gekweld wordt door twijfels. Hij vraagt zich af hoeveel de *fabi* die hij achter de hand houdt in waarde gedaald zijn vannacht, hoeveel goud hij op de zwarte markt kan krijgen voor dat armzalige stapeltje contanten. Hij denkt aan de doorlopende kosten die hij maakt om zijn boekwinkel gaande te houden en zijn ondergrondse krantjes te drukken – het geld dat hij zijn gezin onthoudt, om nog maar te zwijgen van de risico's – en heel even voelt hij zijn geweten knagen. Hij heeft er spijt van dat hij de kleine, sierlijke ring die hij kocht op de dag van Suchi's geboorte verpand heeft, twee met elkaar vervlochten gouden spiraaltjes, bedoeld voor haar bruidsschat. Maar Sulan beweerde dat ze de perfecte tweedehands stof had gevonden om een *qipao* van te maken voor Suchi's verjaardag, en hij had haar het geld daarvoor toegezegd. Nu moet hij er steeds maar aan denken hoe waardevol die gouden ring geworden is.

Naast hem ligt zijn vrouw Sieu'in, die doet alsof ze slaapt en niets merkt van zijn nerveuze gewoel. In gedachten maakt ze een lijstje van het voedsel dat ze nog in de kast hebben staan – het weinige dat resteert van hun rantsoen aan zanderige rode rijst, een handvol gedroogde paddenstoelen, de kool die ze weken geleden heeft ingemaakt, de flintertjes radijs die ze tot bouillon heeft ingekookt, die paar stelen bosui die dankzij het lentezonnetje weer beginnen te groeien. Daar kan ze het nog een week, misschien anderhalve week, mee uitzingen: ze maakt een waterige maar smakelijke rijstepap en als die op is, zal ze het gruis van de rijst uit de zak schudden en kookt ze daar een melkachtige vloeistof van met de illusie van voedzaamheid. En daarna? Haar man maakt zich al zorgen genoeg, ze zal hem verder niet om geld vragen, besluit ze. Ze heeft nog een paar sieraden – de jade armband bijvoorbeeld die nu koel tegen haar haar wang drukt. Hij is afkomstig uit de bruidsschat van haar moeder en heeft een diepgroene kleur, als de bladgroente waar ze zozeer naar verlangt.

Anderhalve verdieping lager, in het paviljoen, droomt hun kostganger en bediende Siau Zi van de oudste dochter uit het gezin Zhang. Sulan glimlacht hem uitnodigend toe, met rood gestifte lippen, haar korte haren in een permanent. In zijn droom doet hij zich moeiteloos charmant voor; eindelijk heeft hij de woorden gevonden waarmee hij haar bewondering oogst. *Ik zal voor je zorgen*, zegt hij tegen haar. *Wacht maar, ik ga naam maken in dit nieuwe China*, en met een zucht valt ze in zijn armen.

De lucht achter het venster van Siau Zi neemt een felroze kleur aan. Het lied van de buurt verandert van karakter, nu de bewoners hun dromen van zich afschudden en opstaan. Geliefden mompelen. Kolenfornuizen knisperen. Olie knettert in een pan, klaar voor het ontbijt. Deuren gaan kreunend open, metalen kloppers slaan galmend op dik hout. Een grootmoeder veegt de straat aan voor haar shikumen, de bezem krast staccato over de keien. Een kind huilt, uit zijn slaap gerukt.

De papverkoopster vervolgt haar route. Haar roep is tevergeefs en ze denkt terug aan de tijd toen haar etenswaar in trek was bij de kinderen uit de buurt, toen er nog geen oorlogen werden gevoerd, toen ze zich witte suiker en kleefrijst kon veroorloven, toen het nog doodnormaal was in plaats van een enorme luxe om lotuszaadharten en suikersiroop van schijnhulst in de pap te doen. Als ze aankomt bij de shikumen van het gezin Wang blijft ze even staan en denkt terug aan hun jongste zoon, die gek was op haar lekkernijen. Ze roept tot twee keer toe: *Badaon tsoh! Badaon tsoh!*, diep vanuit haar keel, zo hartstochtelijk dat het klinkt alsof ze een geliefde aanroept, maar de bovenramen blijven roerloos en stil. Na dat korte oponthoud veegt ze met haar mouw langs haar voorhoofd, geeft een zetje tegen haar kar en loopt verder, met achterlating van de weerklank van haar lied.

Toch zijn ze wakker bij de familie Wang.

Yuping heeft de hele nacht geen oog dichtgedaan; haar ogen zijn gezwollen en dof. Ze probeert haar wanhoop met make-up te maskeren, maar als ze zichzelf aankijkt in de spiegel komen er weer tranen. Haar man Chongyi doet of hij het niet ziet. Hij hult zich geruisloos in zijn kleren, brengt met een fijn kammetje een scheiding aan in zijn zout-en-peperkleurige haar en strijkt met olie de weerspannige haartjes plat. Hij overweegt de kam mee te geven aan zijn zoon Haiwen. Die is gesneden uit ivoor en ingelegd met paarlemoer, een mondaine snuisterij die hij al die jaren gehouden heeft, terwijl ze zoveel andere dingen van de hand gedaan hebben.

In de kamer ernaast rommelt hun elfjarige dochter Haijun door haar muziekdoos, op zoek naar een aandenken dat ze aan haar grote broer kan meegeven. Ze graait naar de uitgeknipte papieren poppen, de haarlinten, de bloem van roze crêpepapier, decoratiemateriaal dat ze had gepikt van een winkel, en werpt ze op de grond. Allemaal zogenaamde kostbaarheden, maar niets wat het waard is om aan hem mee te geven. In een aanval van razernij rolt ze zich op onder haar deken, in de hoop te stikken in de klamme jungle van haar eigen adem.

Op de zolderkamer zijn de oudste zoon Haiming en zijn zwangere vrouw al voor zonsopgang opgestaan. De kamer stinkt naar gal; Ellen heeft twee keer moeten spugen. Ze wil straks niet mee naar het treinstation, laat ze haar man weten. Haiming kijkt haar alleen maar aan, zwijgzaam en somber.

Haiwen is de eerste die de trap afloopt. Hij draagt zijn nieuwe uniform en in zijn oksels dringt het zweet nu al door de zware, ongenadige stof heen. Hij stapt de deur uit, de eenvoudige binnenplaats op van hun shikumen, en werpt een blik op de lucht die zich boven hem uitstrekt. Het roze trekt zich al terug en maakt plaats voor een onbestemd blauw. Over een paar minuten zal er van die felle gloed niets meer over zijn en hangt er alleen nog een dunne sluierbewolking, als een vel sojamelk.

Hij luistert naar de symfonie van de longtang, de troostrijke klanken waarmee hij is opgegroeid. Hij sluit zijn ogen en ziet het allemaal voor zich, het is geen symfonie meer maar een film, levendiger dan alles wat hij ooit in de bioscoop gezien heeft: de met kasseien geplaveide steegjes, volgestouwd met koopwaar en bezittingen; de buurtkinderen die lachend achter elkaar aan zitten; de kapper die ze bijna omverlopen, Yu yasoh, met zijn klant Lau Die, wiens kruin grotendeels kaal is maar die wel een volle baard heeft; de ontbijtkraam daar vlakbij die dagelijks bemand wordt door Zia yasoh, de riksjachaufeur die op een krukje een kom sojamelk zit op te slurpen; het raam op de eerste verdieping dat opengaat zodat Mo ayi een passerende koopvrouw kan aanroepen, die wacht tot een mand met een beetje muntgeld wordt neergelaten in ruil voor drie verschrompelde mispels. Te midden van dat alles Loh konkon en Zen konkon, twee heren die niets merken van het omringende rumoer en zich verdiepen in hun dagelijkse spelletje *xiangqi*, een ritueel dat door niets verstoord kan worden, net zomin als op elke andere dag.

Maar dit is niet zomaar een dag.

Haiwen opent zijn ogen.

Vandaag is de dag van zijn vertrek.

Nog twee uur en dan zit hij samen met andere soldaten in de trein, met een zware, uitpuilende rugzak tegen zijn buik en een foto van Suchi op zijn borst, en dan zal hij met bevend hart naar zijn langzaam kleiner wordende familie wuiven. Hij zal Sifo Li achter zich laten, de longtang van zijn jeugd, zoals hij ook Fourth Road achter zich zal laten met zijn levendige theehuizen en werkplaatsen voor kalligrafie; en al snel zal hij

heel Shanghai verlaten. Nog jaren daarna zal hij graven in zijn geheugen, op zoek naar deze plek die hij als zijn thuis beschouwt, de herinneringen zullen zich opstapelen als vellen rijstpapier en hij zal proberen te achterhalen wat ook alweer wanneer was, zonder het plaatje ooit compleet te krijgen.

Maar nu doet Haiwen opnieuw zijn ogen dicht. In gedachten volgt hij de vertrouwde steegjes, de vaak betreden weg van zijn huis naar dat van Suchi, kasseien die hij de komende minuten nog één keer wil bewandelen, langs de vier huizen die gelegen zijn tussen zijn shikumen en de eerste hoofdstraat naar links. Dan de bocht naar rechts, over de kruising met de weg die doorloopt tot aan de westelijke poort. Dan weer naar links, een andere hoofdstraat op. De lange rechte weg naar de *guojielou* aan de overwelfde zuidelijke poort, en vlak daarvoor naar rechts. De vijf eenvoudige achterdeuren, tot hij het geverfde konijn te zien krijgt met zijn schilferige witte contouren, dat Haiwen een steek in zijn borst bezorgt. Daar wil hij zijn viool achterlaten: hij ziet voor zich hoe hij die neerzet tegen de afgebladderde verf, met de tederheid, zo stelt hij zich voor, van een moeder die haar beminde baby te vondeling legt.

Hij weet dat hij op zal kijken naar het raam van de eerste verdieping. Het raam van Suchi. Dat visioen roept een gevoel van ondraaglijke eenzaamheid bij hem op.

Hij knijpt zijn ogen nog stijver dicht, uit alle macht, en daarna volgt iets wat helemaal niet kan: hij tuurt door haar raam naar binnen, werpt een blik op haar slapende gestalte. Even later heeft hij de luiken opengerukt en staat hij in haar kamer. Ze droomt, praat met hem in haar slaap. Hij legt zijn handpalm tegen haar wang, strijkt met zijn duim over haar zacht fluwelen huid. Hij prent zich de franje in van haar wimpers, de bloem van haar mond. Een mond die hij nog een laatste keer had moeten kussen. Hij wil dat elke porie hem bijblijft, elke losse haar, hij wil haar van top tot teen in zich opnemen, ook al is hij ervan overtuigd dat hij haar altijd zal herkennen, zelfs wanneer hij pas als oude man bij haar terugkomt; zelfs als ze veranderd is en oud is geworden, zal hij haar herkennen. Hij veegt het haartje weg dat aan haar openstaande lippen is blijven kleven, zijn vingers treuzelen, badend in haar warme ademhaling. Het spijt hem wat hij gaat doen, wat hij gedaan heeft; het zal hem altijd blijven spijten.

Haar angstdromen hebben een plezierige wending genomen. Suchi ruikt ingemaakte pruimen in de verte. Is de lente dan al zo ver gevorderd? mompelt ze. Later zal ze wakker worden en terugdenken aan de

woorden die gisteren zo achteloos over haar lippen kwamen; daar zal ze een half leven lang spijt van houden. Maar nu voelt ze het warme gewicht van Haiwens aanwezigheid, de tedere aanraking van zijn hand, die haar gezicht omvat, en ze gelooft dat hij het haar vergeven heeft. Haar lichaam ontspant zich. Vlak voor ze overvallen wordt door een diepe, ongestoorde slaap hoort ze zijn stem in haar oor, lief, geruststellend. Nog even, belooft hij haar, dan worden de pruimen geel en begint de regentijd.

Januari 2008

Los Angeles

Onder begeleiding van een heel strijkorkest stapte Suchi voor de derde en laatste keer Howards leven binnen. Mozarts vijfde vioolconcert in A-majeur, feestelijk en elegant, klonk zachtjes door de speakers van de 99 Ranch Market, een uitbundig feestgedruis dat onverenigbaar was met de stemming waarin Howard verkeerde, de grauwsluiër die om hem heen hing sinds hij Linyee begraven had, zestien maanden eerder. Hij keek op van de bananen om te zoeken naar de bron van zijn ergernis. In plaats daarvan zag hij haar.

Ze was bezig Aziatische meloenen uit te zoeken, met een schil die de kleur had van lemoncurd. Hij zag hoe ze die met haar knokkels beklepte, haar hoofd aandachtig gebogen. Howard wist dit keer zeker dat hij Suchi zag, al had hij in de afgelopen vier decennia vaak genoeg vrouwen voor haar aangezien. Vrouwen met dezelfde jukbeenderen en dezelfde manier van lopen, maar als hij op hen afstapte, veranderden ze in iemand anders. Hij stond als aan de grond genageld. Deze vrouw had een bol en wat uitgezakt gezicht, ze had dun haar dat bij de wortels grijs was, maar haar ogen – iemand blijft altijd dezelfde ogen houden, had hij weleens horen zeggen. Die van haar, karamelkleurig en helder, keken nog net zo scherp als in zijn herinnering, zelfs bij het uitzoeken van de rijpste meloen.

‘Excuses,’ zei hij aarzelend in het Mandarijn, en ze keek op. Haar ogen werden groot.

‘Wang Haiwen.’ De naam kwam behoedzaam over haar lippen, eerder als constatering dan als vraag.

Eerst kon hij geen woord uitbrengen. Hij was weer een kind, een tiener, stond niet in deze Amerikaanse supermarkt maar in de steegjes van hun jeugd. Hij klemde zich vast aan de greep van zijn winkelwagen, voelde het ruwe, ongelijkmatige plastic. ‘Dus je bent het echt,’ zei hij.

‘Wang Haiwen,’ zei ze, kordater dit keer, ter bevestiging. Ze glimlachte en haar tanden waren zo wit en regelmatig dat ze niet echt konden zijn.

Hij zette zijn kar naast die van haar. In de zijne lagen alleen drie trossen bananen; die van haar was al gevuld met allerlei groentes, tomaten, een doosje Aziatische peren en een witte rammenas. ‘Woon je dan hier tegenwoordig?’ vroeg hij. Het was een domme vraag; hij wist niets anders te bedenken.

‘Ik ben een paar jaar geleden bij mijn zoon en schoondochter ingetrokken,’ antwoordde ze in het Shanghainees.

Er ging een schok door hem heen. Howard had de taal uit zijn jeugd al in geen jaren meer gehoord en die klonk hem in de oren als een schrijnend soort verademing, een gewaarwording die deed denken aan het zuurtje dat zijn kleindochter hem ooit gegeven had.

‘Ze zeiden dat ze hulp nodig hadden met de kleinkinderen,’ ging Suchi verder, ‘maar eerlijk gezegd zullen ze wel bang zijn geweest dat ik verenzaamde, zo in mijn uppie.’

Howard was bekend met die eenzaamheid. Elke ochtend werd hij wakker in een leeg huis en verwachtte Linyee bezig te horen in de keuken, kletterende pannen, een mok die werd afgewassen, het gedrein van een soapopera op tv. In plaats daarvan hoorde hij alleen de wind door de bomen, het koeren van een enkele duif of de burenen die hun gazon maaiden.

‘En jij?’ vroeg Suchi. ‘Woon je al lang in Los Angeles?’

‘We wonen hier nu zo’n dertig jaar,’ antwoordde Howard in het Shanghainees, om zichzelf daarna in gedachten te verbeteren. Er is geen *we* meer. Ik.

Suchi’s blik werd zacht. ‘En je vrouw?’

Was hij tegenwoordig zo gemakkelijk te doorzien? Tekende elk van zijn gedachten aan Linyee zich op zijn gezicht af, of hij dat nu wilde of niet?

‘Linyee is ruim een jaar geleden overleden,’ zei hij zachtjes.

Ze mompelde een condoleance. Daarna stak ze haar arm uit en raakte die van hem even aan. Hij keek neer op de rug van haar hand, haar donkerblauwe aderen, bespikkeld met levervlekjes. Op haar pink zag hij een koraalrood restje nagellak. Hij herinnerde zich haar prachtige handen van vroeger.

‘Longontsteking,’ zei hij in antwoord op de vraag die ze achterwege had gelaten. ‘Maar eigenlijk parkinson.’

Suchi trok haar hand terug. ‘Ik had haar graag ontmoet,’ zei ze.

‘Dat had ik fijn gevonden,’ zei hij. Ze deden er beiden even het zwijgen toe, zodat hun vriendelijk bedoelde leugentjes zich konden mengen om na te sudderen.

Suchi verbrak de stilte. ‘Je moet wel dol zijn op bananen.’ Ze wierp een nadrukkelijke blik in zijn winkelwagen.

‘Ze helpen bij de spijsvertering,’ zei hij, zogenaamd ter verdediging.

‘In mijn herinnering had je een heel efficiënte spijsvertering.’

‘Bij jou is dat misschien anders, maar bij mij werkt het allemaal niet meer zo geweldig als toen we jong waren. Het valt tegen om ouder te worden.’

Suchi moest lachen, een diepe lach, met wijd openstaande mond. Het klonk als het geklater van een lentebui op het raam, precies zoals hij dat van vroeger kende.

‘Het is heerlijk om je te horen lachen,’ zei hij, woorden waar hij onmiddellijk spijt van had.

‘En het is heerlijk om je te zien, Haiwen.’

‘Tegenwoordig noemen ze me Howard. Voor Amerikanen is dat gemakkelijker uit te spreken.’

‘Hauw-wud,’ zei ze langzaam. ‘Minder gemakkelijk voor iemand uit China.’

‘En toch kennen zelfs mijn Chinese vrienden me als Howard.’

‘Was dat niet de naam die ze je gaven op die missieschool? Ik dacht dat je daar een hekel aan had.’

Hij stond versteld – zelfs hij was de herkomst van zijn Engelse naam vergeten. ‘Ik kon niks anders bedenken,’ zei hij, ‘en inmiddels ben ik eraan gewend.’

‘Ik heb het geluk dat mijn naam de Amerikanen geen moeite kost. De meeste mensen noemen me gewoon Sue.’ Ze schudde haar hoofd en glimlachte. ‘Ik moet gaan,’ zei ze. Ze pakte een meloen van de stapel en gaf daar een demonstratieve roffel op. ‘Je zou ook zo’n meloen moeten nemen. Ze klinken goed.’

Toen Howard wegreed van het parkeerterrein, schoot hem te binnen dat geen van beiden de ander om contactgegevens gevraagd had. Hij wist niet zeker of hij nu opgelucht of teleurgesteld was.

Terwijl Howard bezig was zijn boodschappen uit te pakken, ging zijn mobiele telefoon. Het was een onhandige zwarte baksteen, zonder toetsen (belachelijk!) en met een overvol touchscreen, een cadeau van zijn

oudste dochter Yiping, die volhield dat het een geweldige technologische innovatie was. Behalve dat hij soms een telefoontje aannam van zijn dochters en weleens gebruikmaakte van de voorgeprogrammeerde nummers, had hij zich er nog niet in verdiept. Elke keer als zijn dochter hem belde, hield hij haar voor dat het zonde van het geld was, en deze keer was daarop geen uitzondering.

‘Maar ik zei je toch, ik kan je leren ermee om te gaan. Zo moeilijk is het niet. Je bent gewoon halsstarrig.’

‘Ik ben daar te oud voor,’ zei hij. ‘Het is te laat om nog iets nieuws te leren. Wat is er mis met een normale telefoon?’

‘Ik vind het een prettiger idee,’ zei Yiping. ‘Dan hoef ik me niet steeds af te vragen waar je uithangt.’

‘Ik ben weduwnaar, geen seniele vent.’

Yiping praatte hem bij over de kinderen – Jennifer was tweede geworden in de spelwedstrijd op de basisschool en Charlie was uitverkozen tot concertmeester in het orkest van zijn middelbare school. Ze vertelde dat haar man Adam, een Chinees van Kantoneze afkomst, geboren in de VS, weer voor zijn werk op pad was en dat zij in het ziekenhuis tot over haar oren in het werk zat.

‘Het is niet goed dat hij zo vaak van huis is,’ hield hij zijn dochter voor. ‘Een man en een vrouw horen samen te zijn.’

‘Zo gaat dat als je consulent bent, pap,’ zei Yiping. ‘Je moet zelf je klanten opzoeken.’

‘Pas maar op, zo lopen huwelijken stuk.’

‘Nou, we kunnen niet allemaal zo leven als mama en jij. Jullie zijn nooit een nacht uit elkaar geweest. Het is niet meer zoals toen jullie getrouwd waren. Het zijn andere tijden.’

Howard wilde haar eraan herinneren dat hij ook weleens voor zijn werk op pad was geweest, maar Yiping viel hem in de rede.

‘Wacht even, de kinderen willen je gedag zeggen.’ Charlie zei weinig meer dan: ‘Hé Gonggong, hoe gaat-ie?’ in het Engels, waarna hij de telefoon meteen aan Jennifer doorgaf, die een aantal minuten onafgebroken doorratelde, hem tot in detail vertelde hoe de spelwedstrijd gegaan was en woorden spelde waarvan hij nog nooit gehoord had. ‘X-E-N-O-F-O-B-I-E,’ verklaarde ze luidkeels en triomfantelijk.

‘Goed gedaan, *baobei*,’ zei hij.

Voordat Yiping ophing, vroeg ze hem weer of hij niet wilde overwegen om bij hen in te trekken. Haiwen zuchtte inwendig. Na de dood van Linyee waren zijn beide dochters zich meer zorgen om hem gaan maken,